

DRŽAVNOTOŽILSKI SVET

Trg OF 13, 1000 LJUBLJANA

Tel.: 01 434 19 63

E-pošta: dts@dt-rs.si

Številka: Dts 1038/13-45

Datum: 25. 5. 2016

**VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
GENERALNI DRŽAVNI TOŽILEC REPUBLIKE SLOVENIJE**

ZADEVA: Mnenje Državnotožilskega sveta k Skupnemu letnemu poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2015 po 104. členu Zakona o državnem tožilstvu

Državnotožilski svet je, skladno s prvim odstavkom 104. člena Zakona o državnem tožilstvu (Uradni list RS, št. 58/2011 in nadaljnji; ZDT-1), po opravljeni razpravi k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilcev za leto 2015 (v nadaljevanju Skupno poročilo), na 59. redni seji, ki je potekala dne 18. 5. 2016, v navzočnosti generalnega državnega tožilca RS dr. Zvonka Fišerja in ministra za pravosodje mag. Gorana Klemenčiča, oblikoval naslednje

m n e n j e:

Državnotožilski svet ugotavlja, da je Skupno poročilo za leto 2015 po vsebini sestavljeno skladno s Pravilnikom o obliki letnega poročila o poslovanju državnega tožilstva (Uradni list RS, št. 88/2015). Državnotožilski svet podpira ugotovitev Skupnega poročila, da je slovenska državno tožilska organizacija, ki mora v verigi represivnih organov zagotavljati v prvi vrsti zakonit in učinkovit kazenski pregon storilcev kaznivih dejanj, ki se preganjajo po uradni dolžnosti, tudi v letu 2015 uspešno opravila svoje naloge in vedno boljše izvaja sprejeto politiko pregona. Državnotožilski svet poudarja, da so državna tožilstva lansko leto uspešno opravila delo; v okviru možnosti so tekoče obvladovala pripad zadev, poleg tega pa se je tudi zmanjševalo število nerešenih zadev iz prejšnjih let. V letu 2015 je, navkljub padcu števila prejetih zadev za 13 % v primerjavi s predhodnim letom, državno tožilstvo ohranilo enako stopnjo storilnosti in uspelo znižati število nerešenih ovadb ob koncu leta za 16 %.

Državnotožilski svet pri tej splošni oceni upošteva dejstvo, da se je državno tožilstvo v letu 2015 okrepilo s 30- timi novimi državnimi tožilci, vendar je pri tem treba opozoriti, da je bilo od teh le 15 novih »zunanjih« kandidatih, ostali pa so bili že pred tem zaposleni na državnih tožilstvih, kar pomeni, da se je v tem delu kadrovska stanje spremenilo le glede položaja, na katerem so že zaposleni pravosodni svetovalci sodelovali pri izvrševanju tožilskih pristojnosti. Iz tega izhaja, da so predvsem že imenovani državni tožilci morali vložiti več truda za ugodnejši rezultat, saj je vseh 30 novih državnih tožilcev zapriseglo šele 15. 9. 2015. Kljub navedeni okrepitvi kadrovske stanje namreč ne presega 84 % zasedbe, kot jo za državna tožilstva v Sloveniji predvideva Odredba o številu mest državnih tožilcev (Ur. RS, 76/2011, 69/2012, 52/2013, 52/2014 in 71/2015), ki določa skupno 262 mest državnotožilskih funkcionarjev. Na dan 31. 12. 2015 je funkcijo državnega tožilca v Sloveniji opravljalo 219 državnotožilskih funkcionarjev.

V okviru vsebinske analize dela v preteklem letu je Državnotožilski svet ugotovil, da je sodelovanje med državnim tožilstvom in policijo dobro. Zadnja leta se je odstotek ovadb, ki jih je bilo potrebno dopolnjevati, postopoma povečeval, v letu poročanja pa se je odstotek prvič po letu 2012 zmanjšal. Zmanjšan delež poizvedovanja je posledica boljšega sodelovanja s policijo pri zahtevnejših zadevah in opozarjanja na napake in pomanjkljivosti v preteklem obdobju. Pomembno vlogo ima tudi sprotno obveščanje policije in ustrezno usmerjanje državnega tožilca.

Izpostaviti je treba tudi, da so državna tožilstva občutno povečala delež zavrženih ovadb po uspešno izvedenem postopku odloženega pregona oziroma poravnavanja, kar je tudi eden izmed ciljev politike pregona in predstavlja pomemben prispevek državnih tožilcev k razbremenitvi sodišč. V letu 2015 je bilo obtoženih 10.240 polnoletnih oseb, kar predstavlja 34% vseh končnih odločitev. Delež se je v primerjavi z letom 2014, ki je znašal 40%, zmanjšal za 6 odstotnih točk. Upad deleža gre pripisati povečanemu številu uspešno izvedenih postopkov odloženega pregona in poravnavanja, pa tudi povečanemu številu zavrženj in odstopov od pregona. Tudi v postopkih odloženega pregona in poravnavanja pa so storilci izpolnili naloge, ki jim jih je naložil državni tožilec, le da te niso bile rezultat sodnega kazenskega postopka, temveč uporabe alternativnih mehanizmov. Kot ustrezen je bil ocenjen tudi delež odstopov od pregona po končani preiskavi, saj je ta namenjena prav razjasnitvi posamezne obravnavane zadeve do stopnje, ko državni tožilec lahko z večjo zanesljivostjo presodi, ali so podane zadostne dejanske in pravne podlage za uspešen pregon .

V zadevah, v katerih je prišlo do vložitve obtožbe, so državna tožilstva tožila uspešno z visokim deležem obsojenih polnoletnih oseb, kar kaže na ustrezno tožilsko presojo podlage in pogojev za pregon.

Glede kazenskih sankcij, izrečenih na podlagi obtožnih aktov državnih tožilcev, zbrani podatki ne odstopajo bistveno od preteklih let. Zoper polnoletne osebe je bila največkrat izrečena pogojna obsodba, in sicer v 74% zadevah, oziroma (merjeno po osebah) 5.923-krat; in je v primerjavi z letom 2014 ta delež ostal nespremenjen. Na podobni ravni ostaja tudi delež izrečenih zapornih kazni, in sicer 21% (leta 2014 pa 20%). Pri tem je potrebno upoštevati, da se med statistične podatke o izrečenih zapornih kaznih štejejo tudi alternativni načini izvršitve zaporne kazni (»vikend zapor«, hišni zapor, delo v splošno korist). Za eno odstotno točko se je povečal delež izrečene kazni zopora, v absolutnem številu pa je bil zapor leta 2015 izrečen 1.650-im osebam, v letu 2014 pa 2.038 osebam, kar je kar 388 osebam manj.

Državnotožilski svet ocenjuje, da je bilo v letu 2015 izrečenih premalo denarnih kazni (tako, tistih, ki so bile izrečene kot glavne kazni, kot tudi stranske denarne kazni). Absolutno število izrečenih denarnih kazni se je namreč v primerjavi z letom 2014 zmanjšalo za 23%, vendar je, glede na število vseh obsodb v letu 2015, delež izrečene denarne kazni ostal nespremenjen in znaša 6%. Glede na to, da Specializirano državno tožilstvo RS obravnava najtežje primere tako korupcijskih kot gospodarskih kaznivih dejanj, je pomemben podatek, da je delež izrečenih denarnih kazni na tem državnem tožilstvu kar 15%. To kaže na potrebo po dodatnih naporih za zvišanje števila teh kazni, z večjim deležem predlogov za denarno kaznovanje in aktivnejšo pritožbeno politiko državnih tožilcev.

Glede odstopanja v državnotožilskih odločitvah od državnega povprečja (pri številu rešenih zadev, deležu zavrženja ovadb, uporabi alternativnih ukrepov, ko je, na primer, na enem od državnih tožilstev visok delež izrečenih denarnih kazni, ki trikratno presega državno povprečje, na šestih tožilstvih pa je ta delež pod povprečjem in podobno) pa Državnotožilski svet v poročilu pogreša obsežnejšo obrazložitev razlogov za taka odstopanja. Po oceni Državnotožilskega sveta bi bila takšna analiza nujna, opraviti pa jo bo mogoče tudi naknadno, v

okviru priprave programov dela za naslednje leto, v katerih bi posamezna državna tožilstva morala ugotoviti okoliščine, ki vplivajo na dosežene različne rezultate in opredeliti ukrepe za njihovo spremembo.

Državnotožilski svet iz pregleda dela državnih tožilstev v zvezi s finančnimi preiskavami in pripravo procesnega gradiva po zakonu, ki ureja odvzem premoženja nezakonitega izvora za fizične osebe, ugotavlja, da so bile v letu 2015 finančne preiskave uvedene le na Okrožnem državnem tožilstvu v Mariboru, na Okrožnem državnem tožilstvu v Novem mestu in na Specializiranem državnem tožilstvu RS, ne pa tudi na ostalih državnih tožilstvih. Glede na tako stanje podpira odločitev generalnega državnega tožilca RS o pripravi splošnega navodila za vodenje finančnih preiskav.

Državnotožilski svet je v prvi vrsti kadrovski organ, zato v sklopu obravnavanja Skupnega poročila posebej opozarja na zamudnost postopkov za imenovanje državnih tožilcev, ki so formalno zelo zapleteni in posledično dolgotrajni, saj le ti trajajo, zlasti če gre za več razpisanih mest, tudi več kot eno leto. Tako dolgotrajni postopki pa onemogočajo kadrovsko načrtovanje in državna tožilstva obremenjujejo z izvajanjem vmesnih nujnih ukrepov (dodelitve državnih tožilcev, premestitve državnih tožilcev, odstopi spisov). Na tem področju zato Državnotožilski svet predlaga racionalizacijo, s pomočjo katere bi hitreje prihajalo do kadrovskih nadomestitev, predvsem s skupnimi občasnimi razpisnimi in izbirnimi postopki ter nato postopnim zasedanjem prostih mest iz nabora že preverjenih kandidatov. Morebitne spremembe se deloma navezujejo tudi na organizacijsko mrežo sodišč in državnih tožilstev, katero bi bilo nujno potrebno postaviti drugače. Vprašanje je, ali je res potrebnih 11 oziroma, skupaj s Specializiranim državnim tožilstvom RS in Vrhovnim državnim tožilstvom RS, skupaj 13 državnih tožilstev. Pokazalo se je namreč, kot je jasno razvidno iz Skupnega poročila, da so večja državna tožilstva bolj učinkovita kot manjša, Državnotožilski svet pa ob tem opozarja tudi na ugotovitve, da so manjša državna tožilstva stroškovno potratnejša.

Skupno poročilo prvič vsebuje tudi analitični del, glede katerega pa Državnotožilski svet ocenjuje, da bi lahko bil boljši, če bi se ustrezno spremenili z zakonom določeni kazalniki učinkovitosti, uspešnosti in gospodarnosti. Državnotožilski svet zato poziva, da se kazalniki dopolnijo oziroma popravijo, saj bi to omogočilo Državnotožilskemu svetu in drugim organom širši vpogled v delo državnih tožilstev.

Državnotožilski svet ocenjuje, da bi v Skupnem poročilu lahko bila obravnavana tudi nekatera aktualna vprašanja, ki sicer niso obsežena v sprejeti politiki pregona, kot npr. glede obravnavanja dejanj, ki imajo naravo sovražnega govora in so vzbudila precejšnje zanimanje strokovne in splošne javnosti. Ni videti razloga, da se do navedene in druge podobne problematike, s katero se sooča državnotožilska organizacija, Skupno poročilo ne bi ustrezno opredelilo.

To mnenje k Skupnemu letnemu poročilu državnih tožilstev za leto 2015 je bilo sprejeto skladno z drugim odstavkom 105. člena ZDT-1

S pozdravom,

Boris Ostruh l.r.
predsednik Državnotožilskega sveta

Vročiti:

- Vlada RS (priporočeno in po elektronski pošti na naslov: gp.gs@gov.si)
- Državni zbor RS (priporočeno in po elektronski pošti na naslov: gp@dz-rs.si)
- generalni državni tožilec RS, dr. Zvonko Fišer, tu
- arhiv DTS, tu